

PROGRAMMA 2019-2020

Seniorenuniversiteit
Hasselt

UHASSELT

Datum	Titel lezing
23.09.2019	Europa in een verstoorde wereld.
30.09.2019	De Corda Campus: een hippe, technologische bedrijvencampus.
07.10.2019	Flirten in #MeToo-tijden: wanneer worden avances in juridisch opzicht transgressies?
14.10.2019	Technologie, artificiële intelligentie en biologie in het tijdperk van single-cell genomica
21.10.2019	Als de katten van huis zijn ... cultuurgeschiedenis van Piemonte en Lombardije.
28.10.2019	Herfstvakantie
04.11.2019	In de ban van de wetenschap: capita selecta uit de wetenschappelijke integriteit.
11.11.2019	Wapenstilstand – vrije dag
18.11.2019	Pancreaskanker behandelingen.
25.11.2019	Natuur en gezondheid.
02.12.2019	Vurige tongen of te vuur en te zwaard? De gewelddadige geschiedenis van het vroege christendom.
09.12.2019	Elektriciteitsvoorziening voor de volgende decennia: decentraal en datagedreven.
16.12.2019	Och, Hiere God toch (Cyriel Buysse).
23.12.2019	Kerstvakantie
31.12.2019	Kerstvakantie
06.01.2020	To Brexit or not to Brexit: That's (still) the question.... of Kroniek van een aangekondigde dood.
13.01.2020	Ik laat mijn genoom sequencen: voor mijn conceptie en na mijn dood.
20.01.2020	Sociale media en desinformatie – Het succes van vals en onbetrouwbaar nieuws verklaard.
27.01.2020	Alcohol, een verbijsterende geschiedenis.
03.02.2020	Onlife: Uitloggen kan niet meer. Ethische problemen met computertechnologie.
10.02.2020	Liefde in tijden van Tinder: de invloed van sociale media op onze relaties.
17.02.2020	Door het oog van de kunstenaar.
24.02.2020	Krokusvakantie
02.03.2020	Pijnbestrijding anno 2020: meer dan een aspirientje.
09.03.2020	De gevolgen van het einde van het Ottomaanse Rijk.
16.03.2020	Beslissen over je eigen medische zorg en levenseinde.
23.03.2020	Hoe kan de biologie ons helpen bij de overgang naar een duurzame maatschappij?
30.03.2020	Muzieklezing Rachmaninov's revanche.
06.04.2020	Paasvakantie
13.04.2020	Paasvakantie (Paasmaandag)
20.04.2020	Geheugensteuntjes, tips en technieken tegen alledaags vergeten.
27.04.2020	Hebben we meer ongelijkheid nodig?
04.05.2020	Tumor immunologie – Antitumor immuuntherapie.
11.05.2020	Beethoven, de grote geweldenaar.

Gastpreker

Baron Frans van Daele, Minister van staat

Raf Degens, Algemeen Directeur Corda Campus Hasselt

Prof. dr. Liesbet Stevens, Katholieke Universiteit Leuven

Prof. dr. Stein Aerts, Katholieke Universiteit Leuven

Prof. dr. Jan Vaes, University College Leuven-Limburg

Prof. dr. Wim Pinxten, Universiteit Hasselt

Prof. dr. Baki Topal, Katholieke Universiteit Leuven

Prof. dr. Michelle Plusquin, Universiteit Hasselt

Prof. dr. Danny Praet, Universiteit Gent

Prof. dr. Geert Deconinck, Katholieke Universiteit Leuven

Jo Decaluwe, Tinnenpot Gent

Prof. dr. Erik Swyngedouw, Manchester University, UK

Prof. dr. Joris Vermeesch, Katholieke Universiteit Leuven

Prof. dr. Michaël Opgenhaffen, Katholieke Universiteit Leuven

Prof. dr. Geert Robaey, UHasselt – Katholieke Universiteit Leuven – ZOL Genk

Prof. dr. Katleen Gabriëls, Universiteit Maastricht

Dr. Elisabeth Timmermans, Erasmus Universiteit Rotterdam

Dr. Frank Joseph Goes

Prof. dr. Bart Morlion, Katholieke Universiteit Leuven

Koert Debeuf, Europees directeur Thahir Institute for Middle East Policy

Prof. dr. Evelien Delbeke, Universiteit Antwerpen

Prof. dr. ir. Eveline Peeters, Vrije Universiteit Brussel

Maurice Wiche

Prof. dr. Christel Geerts, Vrije Universiteit Brussel

Prof. dr. Ive Marx, Universiteit Antwerpen

Prof. dr. ir. Damya Laoui, Vrije Universiteit Brussel

Jos Meersmans

VOORWOORD

Onze generatie leeft in een bijzonder tijdperk. Klassiek krijg je dan de verwijzing naar de 'oorlogsvrije' periode in Europa sinds 1945. Het einde van de Tweede Wereldoorlog ligt in 2020 immers reeds 75 jaar achter ons. Bovendien mochten we het voorbijge jaar het einde van de Eerste Wereldoorlog gedenken.

In ons programma 2019-2020 besteden we nu aandacht aan het einde van het Ottomaanse Rijk, vorig jaar honderd jaar geleden, en vooral aan de gevolgen ervan in het Midden-Oosten tot vandaag.

Maar het meest bijzondere is dat onze generatie én het jaar 2000 mocht vieren én dat we nu ook 2020 voor ons hebben. De combinatie van een gelijk honderdtal (20) en tiental (20) krijg je maar om de 101 jaar (1919 of 1818 of 1717). Herinneringen aan deze cijfercombinaties zijn altijd weer bijzonder: 1919 einde van de eerste wereldoorlog, een gruwelijke oorlog - 1818 de eerste academische promoties aan de Rijksuniversiteit Gent (met o.m. Adolphe Quetelet), een universiteit opgericht door Koning Willem de Eerste, een welvarend en heuglijk gebeuren - 1717 de Kerstvloed, de grootste natuurramp in vier eeuwen in Holland en Noord-Duitsland, met in Groningen 2.216 doden en in Noord-Duitsland meer dan 10.000 - een drama dat liever niet nog eens plaats heeft. En zo kun je doorgaan. Niet alle 'herinneringen' zijn opbeurend.

Maar goed: wij cursisten van de Seniorenuniversiteit Hasselt waren er in 2000 en gaan nu deze lezingencyclus 2020 in. We leven dus in een voor vele generaties onhaalbaar tijdsmoment.

Jullie waardeerden duidelijk de programma's van de voorbije jaren. Dit mogen we uit de behoorlijk hoge scores van jullie evaluaties afleiden. Hopelijk krijgt het nu ingaande programma ook deze waardering. In 2015-2016 zijn we overgegaan naar één abonnement zonder opdeling in humane wetenschappen (A) en exacte wetenschappen en geneeskunde (B). De prijs voor een abonnement werd toen op € 70,00 bepaald. Daarmee konden we uit de kosten komen. Maar een lichte verhoging dringt zich nu op. In de stuurgroep hebben we daarom beslist om de prijs te verhogen tot € 75,00. Dit is nog steeds lager dan de prijs van een A+B abonnement in 2014-2015 (was € 80,00!).

Zelf mocht ik al 13 jaar lang als voorzitter van de stuurgroep het lezingenprogramma mee uitbouwen. Het programma 2019-2020 is dus mijn 14de. Uitzien naar opvolging is nu echt wel aan de orde. Omdat promotie van het wetenschappelijk onderzoek belangrijk is, ben ik ervan overtuigd dat we met de stuurgroep ook de komende jaren interessante programma's kunnen blijven aanbieden. Zelf wil ik er graag aan blijven meewerken.

**Beste groeten,
Willy Goetstouwers,
Voorzitter**

Maandag 23 september 2019 – 14.00 u

Europa in een verstoorde wereld.

BARON FRANS VAN DAELE – MINISTER VAN STAAT.

In deze openingslezing zal de spreker vooral de geo-strategische gevolgen van de ongebreidelde globalisering bespreken. Tegen deze achtergrond zal hij nader ingaan op de actuele concrete pijnpunten in de Europese Unie en de achterliggende wrijvingen en spanningen. Vanuit die gezichtshoek zal hij de taken aangeven die na het huidige Europese verkiezingsjaar door de Unie zullen moeten worden aangepakt.

Baron Frans van Daele studeerde Romaanse filologie aan de Katholieke Universiteit Leuven. In zijn carrière in de Belgische diplomatie was hij adjunct-vertegenwoordiger in de Veiligheidsraad, Directeur-Generaal van de Politiek, Permanent Vertegenwoordiger bij de Europese Unie, ambassadeur in de Verenigde Staten en de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie. Van 2010 tot 2012 was van Daele kabinetschef van Herman Van Rompuy, de voorzitter van de Europese Raad, en sloot daarmee zijn diplomatieke carrière af. Hij wordt algemeen gezien als een man die achter de schermen compromissen uitwerkt, met een scherp oog voor de uitvoerbaarheid daarvan. De diplomaat werkte zo mee aan het Verdrag van Amsterdam, het Verdrag van Nice (2001) en de Verklaring van Laken, die leidden tot het Verdrag van Lissabon. In 2013 werd van Daele aangesteld als kabinetschef van koning Filip. De voormalige diplomaat beschikt over een uitgebreid internationaal contactennetwerk. In 2002 werd hem de erfelijke titel van baron verleend. Naast zijn professionele bezigheden is van Daele bestuurder van de KU Leuven en sinds 2008 voorzitter van de Alumni Lovanienses. Hij is bestuurder van de Muziekkapel Koningin Elisabeth, van de Belgian-American Educational Foundation, van de Stichting Baillet-Latour en van de Arenberg-stichting. Op 2 november 2017 benoemde koning Filip hem tot Minister van staat voor de uitmuntende diensten die hij aan vorst en vaderland heeft bewezen.

Maandag 30 september 2019 – 14.00 u

De Corda Campus: een hippe, technologische bedrijvencampus.

RAF DEGENS – ALGEMEEN DIRECTEUR CORDA CAMPUS HASSELT.

Corda Campus is de internationaal toonaangevende technologie- en dienstencampus in de Euregio. Deze innovatieve hotspot werd de afgelopen jaren getransformeerd van een oude industriële Philipssite tot een hippe, technologische bedrijvencampus. Hij heeft een magneetfunctie voor innovatieve ondernemingen en instellingen. Vanuit Hasselt zorgt de campus voor een gedreven business community voor tal van innoverende bedrijven en start-ups. Op de site werken vandaag al 3500 mensen in meer dan 220 bedrijven aan de producten en diensten van morgen. Corda Campus maakt deel uit van de LRM-groep en zorgt samen met de andere incubatoren en campussen voor economische groei en welvaart in de regio. Op Corda Campus werken op dit moment al meer werknemers dan bij de sluiting van Philips. Met de opening van twee nieuwe gebouwen in 2019 groeit het aantal Cordabewoners tot 5000 in 250 verschillende bedrijven. Corda Campus gaat hiermee nog een stapje verder en wil over de grenzen heen kijken, om zo uit te groeien tot dé technologische hotspot van de Euregio. In de uiteenzetting zullen verschillende onderwerpen aan bod komen die een beter zicht geven op het veranderend Limburgs economisch weefsel en de manier waarop Corda Campus daaraan bijdraagt. De spreker zal kort het Limburgs start-up en scale-up landschap in kaart brengen en de daarmee verbonden unieke manier toelichten waarop een bedrijven-campus zoals Corda rekening houdt met de verwachtingen van de jonge volgende generatie over een stimulerende woon-werk-omgeving. Het samenbrengen van zijn troeven binnen diverse segmenten kan Limburg doen uitgroeien tot een 'model-provincie', die verder op euregionaal vlak een hot-spot van betekenis kan worden.

Raf Degens studeerde handelsingenieur aan de KU Leuven. Hij heeft vanuit zijn professionele carrière mogen proeven van zowel een 'Corporate/multinational' ervaring als van een 'Start up/Scale up' omgeving, zowel in een internationale als een nationale context, en dit voornamelijk vanuit een technologie-oogpunt. Sinds 1 juni 2016 zet hij zijn schouders onder het beheer en de verdere ontwikkeling van Corda Campus, dé technologiecampus binnen de euregio. Op Corda Campus werken momenteel 3500 mensen in meer dan 220 bedrijven volgens een bruisend community-model van start-ups en scale-ups.

Maandag 7 oktober 2019 – 14.00 u

Flirten in #MeToo-tijden: wanneer worden avances in juridisch opzicht transgressies?

PROF. DR. LIESBET STEVENS – KATHOLIEKE UNIVERSITEIT LEUVEN

#MeToo, en Belgische voorlopers ervan zoals de reportage *Femme de la rue* en #WON, beroerden de afgelopen jaren de sociale media en de publieke opinie. Bij velen, vrouwen én mannen, opende de aandacht voor dit fenomeen de ogen voor de omvang en impact van seksuele intimidatie. Voor het eerst groeide een breed maatschappelijk besef dat vrouwen en mannen op een andere manier met dit fenomeen te maken krijgen.

Maar waar liggen de grenzen dan precies? Wat is seksueel grensoverschrijdend gedrag en hoe kun je vermijden andermans grenzen te overschrijden? En hoe kan dit fenomeen bestreden worden? Want als het recht ingezet wordt tegen seksisme, lokt ook dat vaak commotie en kritiek uit, zoals in 2014 toen de Seksismewet het licht zag en in 2018 bij de eerste veroordeling op basis van deze wet.

De spreker gaat in op de vragen wat seksueel grensoverschrijdend gedrag is, hoe het kan vermeden worden en welke rol het recht en het beleid kunnen en moeten spelen in de strijd tegen seksisme.

Prof. dr. Liesbet Stevens behaalde in 1993 aan de KU Leuven een baccalaureaat in de filosofie en in 2002 promoveerde ze er tot doctor in de rechten. Ze zet zich al haar hele loopbaan in voor een gelijkwaardige samenleving en de bescherming van kwetsbare personen. In haar publicaties legt ze zich voornamelijk toe op het strafrechtelijk kader met betrekking tot de integriteit van personen. Sinds 2002 doceert ze aan de KU Leuven het vak 'seksueel strafrecht'. Ze is er verbonden aan het Interfacultair Instituut voor familiale en seksuologische wetenschappen.

Van 2004 tot 2009 werkte ze als raadgever gelijke kansen voor de Vlaamse minister van Gelijke Kansen. In 2008 werd ze lid van de Raad van Bestuur van het Interfederaal Gelijkekansencentrum.

Sinds september 2014 is ze adjunct-directeur van het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen.

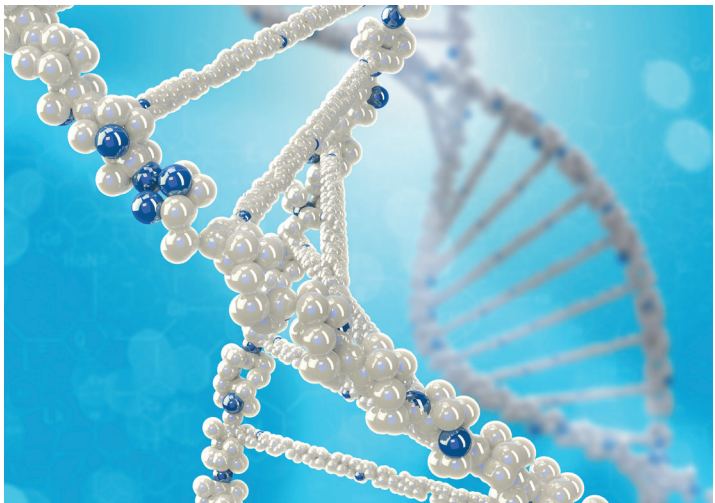
Maandag 14 oktober 2019 – 14.00 u

Technologie, artificiële intelligentie en biologie in het tijdperk van single-cell genomica.

PROF. DR. STEIN AERTS – KATHOLIEKE UNIVERSITEIT LEUVEN

Prof. dr. Stein Aerts zal een inleiding geven tot ons erfelijk materiaal, ons "genoom", en aan de hand van verschillende toepassingen uitleggen hoe ons DNA de informatie bevat om duizenden verschillende celtypes in ons lichaam aan te maken. Ook het gebruik van bio-informatica, Big Data en artificiële intelligentie in biomedisch onderzoek zullen aan bod komen.

Prof. dr. Stein Aerts heeft een multidisciplinaire achtergrond, met een Master diploma Bio-Ingenieur (KU Leuven) en een aanvullend diploma Computerwetenschappen (VUB). Hij behaalde zijn doctoraat in de Ingenieurswetenschappen, meer bepaald in de bio-informatica, en tijdens zijn postdoctoraal onderzoek bestudeerde hij gen-regulatie in de fruitvlieg. Momenteel leidt hij het Laboratorium voor Computationale Biologie, verbonden aan het Vlaams Instituut voor Biotechnologie (VIB) - Centrum voor Hersenonderzoek. Zijn laboratorium focust op het ontcijferen van de "regulatorische code" in ons DNA, gebruik makend van artificiële intelligentie en single-cell technologieën. Zijn meest recente wetenschappelijke bijdragen omvatten nieuwe computationele algoritmes voor de analyse van single-cell genomics data. Hij is mede-oprichter van het internationale "Fly Cell Atlas"- consortium. Zijn lab publiceerde onlangs de eerste atlas van alle celtypes in de hersenen van de fruitvlieg, en beschreef welke veranderingen er plaatsvinden in de hersenen tijdens veroudering. Hij is partner in het EU-LifeTime Consortium dat als doel heeft om single-cell genomics aan te wenden in klinische toepassingen, strevend naar een betere en meer gepersonaliseerde gezondheidszorg in Europa. Prof. dr. Stein Aerts ontving diverse prijzen, zoals de 2017 Prijs voor Bioinformatica van het Biotech Fonds, en de 2016 Bioinformatics Award van de Astrazeneca Foundation.

Maandag 21 oktober 2019 – 14.00 u

Als de katten van huis zijn ... Cultuurgeschiedenis van Piemonte en Lombardije

PROF. DR. JAN VAES – UNIVERSITY COLLEGE LEUVEN-LIMBURG

Noord-Italië was sedert 774 een deel van het Karolingische, later van het Duitse Rijk. Zijn hertogdommen en steden kwamen dan ook in de frontlinie te liggen van de conflicten tussen paus en keizer, tussen Welfen en Ghibellijnen. Niettemin slaagden zij erin hun onafhankelijkheid te bevechten, wegens hun strategische ligging en niet in het minst door de soms lange afwezigheid van de Duitse keizer en door de verhuis van de pausen naar Avignon. Tegelijkertijd realiseerden deze stadsstaten een weergaloze culturele bloei, die hun politieke ambities kleur gaf.

Piemonte vormde eeuwenlang de poort van het schiereiland. De inheemse dynastie stond daarenboven aan de wieg van de eenmaking van het moderne Italië (1861). De prachtige streek, die wel eens het Toscane van het noorden wordt genoemd, is weinig gekend. Haar wijnen zijn daarentegen beroemd. Turijn is de kroon van deze regio aan de voet van adembenemende Alpenlandschappen, waarin eeuwenoude abdijen genesteld zijn: een prachtige barokstad aan de oever van de Po.

Reeds in de Oudheid speelde Milaan een cruciale rol. In Milaan en het omliggende Lombardije werd omstreeks 1000 de romaanse architectuur geboren, die Europa in geen tijd zou veroveren. De Milanese Visconti en vooral de Sforza's wisten in de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd hun troeven goed in te zetten, zodat zij zelfs een tijd lang Italië konden controleren. Milaan werd in de 16e eeuw evenwel een speelbal van de grootmachten en verloor geleidelijk zijn betekenis.

Het Risorgimento (1820-1870) en het kersverse Italië (1861) brachten Piemonte en Lombardije de Industriële Revolutie. Nog steeds vormen deze regio's het industriële hart van het schiereiland. Het bruisende Milaan ontpopte zich bovendien tot toonaangevende modestad.

Prof. dr. Jan Vaes promoveerde in 1987 met de grootste onderscheiding tot doctor in de Oudheidkunde en Kunstgeschiedenis aan de KU Leuven en studeerde er tevens Oude Geschiedenis. Hij verrichtte daartoe onderzoek aan de universiteiten van Leuven, Bonn, Rome en Freiburg in Breisgau. In Rome was hij alievo uditore aan het Pontificio Istituto di Archeologia Cristiana. Voor zijn onderzoek van vroegchristelijke architectuur in Italië werd hij In 1991 Laureaat van de Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België. Hij is ondervoorzitter van het Historisch Studiecentrum Alden Biesen.

Hij werkte aan de KU Leuven en haar associatie. Als assistent, later als

Foto - Vrienden van de Smaak

docent. Van 2000 tot 2016 doceerde hij geschiedenis, cultuurgeschiedenis en didactiek geschiedenis aan de lerarenopleiding van het University College Leuven Limburg. Bovendien doceerde hij aan het Kunsthistorisch Instituut Antwerpen (Koninklijk Museum voor Schone Kunsten) vroegchristelijke en Byzantijnse kunst.

Hij publiceerde artikels in wetenschappelijke tijdschriften, catalogi en congressen te Leuven, Kortrijk, Den Haag, Parijs, Rome, Milaan. Hij was curator van verschillende tentoonstellingen.

In binnen- en buitenland gaf hij talrijke lezingen. Hij is sedert 15 jaar docent geschiedenis en cultuurgeschiedenis aan de Davidsfonds Academie. Hij verzorgt ook de cursussen algemene geschiedenis, kunstgeschiedenis, geschiedenis van Loon en Luik en heraldiek aan de opleiding van Limburgse Toeristische Gidsen, Toerisme Vlaanderen.

Maandag 4 november 2019 – 14.00 u

In de ban van de wetenschap: capita selecta uit de wetenschappelijke integriteit.

PROF. DR. WIM PINXTEN – UNIVERSITEIT HASSELT

Loopbanen in de wetenschap zijn veeleisend. Het permanente streven naar vooruitgang, innovatie en excellentie vergt veel inzet en passie van wetenschappers. Die inzet en passie vertalen zich echter lang niet altijd in succes: goed werk is geen garantie voor een succesvolle carrière. Integendeel, in sommige gevallen kan goed werk leveren de loopbaan zelfs ernstige schade toebrengen. Dit komt in belangrijke mate door de manier waarop wetenschappers geëvalueerd worden en hun output gemeten wordt.

Wetenschappers die het beste uit hun carrière willen halen, staan dan ook vaak voor belangrijke dilemma's. Gaan ze voor de ideeën waar ze echt in geloven of voor de ideeën die iets opleveren? Zetten ze in op snel resultaat of durven ze op langere termijn denken? In de omgang met zulke dilemma's worden wetenschappers soms verleid tot foute prioriteiten, bedenkelijke wetenschapsvoering of zelfs regelrechte wetenschapsfraude. Hiervan getuigen de talrijke berichten in de vakliteratuur en de media over schendingen van de wetenschappelijke integriteit.

In deze lezing wordt succes in de wetenschap kritisch beschouwd. Een selectie aan problemen met betrekking tot wetenschappelijke integriteit wordt toegelicht en een studie van de Vlaamse wetenschappelijke cultuur voorgesteld. Tot slot wordt ook de studie van wetenschappelijke integriteit zelf onder de loep genomen.

Prof. dr. Wim Pinxten is hoofddocent medische ethiek aan de faculteit geneeskunde en levenswetenschappen van de Universiteit Hasselt. Hij is licentiaat in de godsdienstwetenschappen, kandidaat in de rechten, master in de toegepaste ethiek en behaalde een doctoraat in de biomedische wetenschappen.

Zijn onderzoek richt zich op de ethische aspecten betreffende onderzoek en zorg voor kwetsbare individuen en groepen. Hij doceert medische ethiek aan studenten geneeskunde en biomedische wetenschappen en is lid van het Belgisch Raadgevend Comité voor Bio-Ethiek, de Commissie Medische Ethiek van de Universiteit Hasselt, de commissie Wetenschappelijke Integriteit van de Universiteit Hasselt en de Institutional Review Board van het Instituut voor Tropische Geneeskunde.

Maandag 18 november 2019 – 14.00 u

Pancreaskanker behandelingen.

PROF. DR. BAKI TOPAL – KATHOLIEKE UNIVERSITEIT LEUVEN

In België worden jaarlijks ongeveer 1600 nieuwe gevallen van pancreaskanker gediagnosticeerd. De meeste patiënten presenteren zich met de diagnose van metastasen (uitzaaiingen) en maken geen kans op genezing. Patiënten met metastasen komen in aanmerking voor palliatieve systemische chemotherapie en zijn geen kandidaat voor heelkunde. De meeste patiënten zonder metastasen komen in aanmerking voor een heelkundige behandeling met curatieve intentie, gevolgd door adjuvante systemische chemotherapie. Projectiestudies tonen aan dat pancreaskanker, na longkanker, de voornaamste oorzaak van kankersterfte zal zijn in het komende decennium. Ook verwachten onderzoekers niet dat in het komende decennium een remedie zal gevonden worden tegen pancreaskanker. Dit alles maakt de rol van heelkunde in de behandeling en de rol van onderzoek naar nieuwe behandelingsmogelijkheden des te prominenter. Pancreasoperaties zijn hoog-complexe chirurgische behandelingen waarvan een sterke relatie is aangetoond tussen expertise en overleving.

Tijdens deze lezing zullen we meer kennis kunnen opdoen over de behandelingsmogelijkheden van vroegtijdige en gevorderde pancreaskanker.

Prof. dr. Baki Topal volgde de artsenopleiding aan het LUC en aan de KU Leuven. Hij behaalde het artsdiploma met de grootste onderscheiding. Zijn doctoraatsthesis was getiteld 'Circulating cancer cells in colorectal liver metastases'. Na zijn doctoraat werd hij professor aan de KU Leuven. Sinds 2005 is hij tevens verantwoordelijke van het departement 'Abdominal Surgery' van het Universitair Ziekenhuis Leuven. Zijn onderzoek blijft gericht op pancreaskanker. Hij publiceerde erover een 80-tal top wetenschappelijke artikelen. Voor zijn bijzondere wetenschappelijke verdiensten kreeg hij in 2014 van koning Filip de titel van Commandeur in de Kroonorde.

Maandag 25 november 2019 – 14.00 u

Natuur en gezondheid.

PROF. DR. MICHELLE PLUSQUIN – UNIVERSITEIT HASSELT

Tijd doorbrengen in de natuur heeft een herstellend effect op de menselijke gezondheid, ook op het vlak van geestelijke gezondheid en welzijn. Zo werd beschreven dat bij adolescenten een groene omgeving in huis gelinkt is met een beschermende invloed op emotionele en gedragsproblemen. Kinderen die een dag in een boschool doorbrengen versus een dag in een klaslokaal rapporteerden een groter gevoel van geluk en energie, minder woede en stress. En recent ontdekten we dat tijd doorbrengen in de natuur tijdens de werkuren ervoor zorgt dat werknemers minder stress hebben en zelfs efficiënter worden.

Maar hoe komt het dat natuur een helend effect op de gezondheid heeft? Heeft het iets te maken met verhoogde fysieke activiteit, het vergroten van sociale contacten, het verminderen van geluids- en luchtverontreinigingsniveaus of misschien vooral het effect van een rustgevende omgeving?

Prof. dr. Michelle Plusquin studeerde biomedische wetenschappen aan het Limburgs Universitair Centrum (nu Universiteit Hasselt) en aan de Katholieke Universiteit Leuven. Ze promoveerde tot doctor in de Biologie in 2012 en onderzocht hiervoor effecten van stressoren op stamcellen. Daarna deed ze postdoctoraal onderzoek in de eenheid Epidemiologie aan de Universiteit Hasselt, gevolgd door een Marie Curie postdoctoraal onderzoek aan Imperial College London. Sinds 2016 is ze docent moleculaire epidemiologie in het Centrum voor Milieukunde (CMK) aan de Universiteit Hasselt. Zij is gespecialiseerd in effecten van de omgeving vroeg in het leven, en in moleculaire werkingsmechanismen die deze effecten biologisch verklaren. Zij is lid van de Jonge Academie.

Maandag 2 december 2019 – 14.00 u

Vurige tongen of te vuur en te zwaard? De gewelddadige geschiedenis van het vroege christendom.

PROF. DR. DANNY PRAET – UNIVERSITEIT GENT

Hoe heeft het christendom zich de eerste eeuwen verspreid, en waarom was het eigenlijk succesvol? Was het vroege christendom gewelddadig? Is de eigenlijke kerstening gebeurd met geweld, door een fanatieke minderheid, gesteund door de militaire macht van bekeerde keizers of was het een spontane evolutie? Op deze vragen wil de spreker een evenwichtig antwoord bieden vanuit recente inzichten in de geschiedenis van het christendom.

Het christendom vereerde al snel zijn martelaren en claimde dat dit ook deel uitmaakte van zijn aantrekkingskracht. Tertullianus zei rond 200 dat zijn religie door de vervolgingen net gegroeid was: "Het bloed van de christenen is als zaad: semen est sanguis christianorum." Maar hoeveel van die vervolgingen zijn er eigenlijk geweest? Candida Moss publiceerde in 2014 een boek met als titel "The myth of persecution". Hoe heeft het christelijke keizerrijk vanaf de vierde eeuw andersdenkenden behandeld? Catherine Nixey claimde in 2017 in een boek getiteld "Eeuwen van duisternis" dat het christendom de antieke cultuur vernietigd had. Deze lezing wil een afgewogen inzicht bieden in het aandeel van overtuiging maar ook van zachte en harde dwang waardoor het christendom de dominante godsdienst van het Romeinse Rijk geworden is. Veel gebieden die in de zesde eeuw christelijk waren, zijn na de zevende eeuw overgegaan tot de islam, dus een korte vergelijking met bekering van christenen tot de islam vanaf de zevende eeuw kan ook een licht werpen op de overgang van heidendom naar christendom een paar eeuwen voordien.

Prof. dr. Danny Praet is hoogleraar Antieke en Middeleeuwse Wijsbegeerte aan de Universiteit Gent en lid van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Kunsten en Wetenschappen. Hij doceert ook de geschiedenis van het christendom en organiseert jaarlijks een lezingenreeks voor het Gentse CSCT, Centrum voor de Studie van Christelijke Tradities. Hij publiceerde over de kerstening van het Romeinse Rijk reeds in de jaren '90 *De God der goden* (Pelckmans), en recent een bundel over *Philosophy of War and Peace* (VUB Press). In mei 2019 verschijnt bij Hannibal een rijkelijk geïllustreerd overzichtswerk over het Lam Gods.

Maandag 9 december 2019 – 14.00 u

Elektriciteitsvoorziening voor de volgende decennia: decentraal en datagedreven.

PROF. DR. GEERT DECONINCK – KATHOLIEKE UNIVERSITEIT LEUVEN

Energie speelt een levensbelangrijke rol in de samenleving: wanneer er geen elektriciteit is, valt de maatschappij stil. Om klimaat- en milieuredenen moeten we energievoorziening en -gebruik echter grondig aanpassen, om efficiënter te worden, met minder uitstoot van broeikasgassen en met meer opwekking uit hernieuwbare bronnen zoals wind en zon. De digitalisering maakt het mogelijk om deze drie doelstellingen tegelijk aan te pakken. De spreker gaat dieper in op de noodzakelijke paradigmaverschuiving van centrale planning en uitbating naar decentrale elektriciteitsopwekking en datagedreven vraagsturing, en situeert de regionale en Belgische stand van zaken binnen de Europese routekaart naar een koolstofarme toekomst.

Prof. dr. Geert Deconinck is professor in intelligente elektriciteitsnetten aan de KU Leuven (faculteit ingenieurswetenschappen) in het departement Elektrotechniek (ESAT). Hij doceert verschillende vakken die in het ruime kader van de elektrische energie passen, van smart grids tot verlichting en van robuuste regeltechniek tot hoogspanning. Hij is diensthoofd van de afdeling ELECTA, waarbinnen meer dan 60 onderzoekers hierover wetenschappelijk hoogstaand en industrieel relevant onderzoek verrichten. Hij is eveneens actief betrokken bij EnergyVille, het onderzoekscentrum rond intelligente energietoepassingen in de bebouwde omgeving.

Maandag 16 december 2019 – 14.00 u

Och, Hiere God toch (Cyriel Buysse).

JO DECALUWE – TINNENPOT GENT

Twee verhalen zijn authentieke Buysse-verhalen, namelijk 'Guust de profane' en 'Het bezoek van Engel Gabriël op aarde'. Twee andere verhalen, 'De perenboom van Misere' en 'Fielemmon de goochelaar' vertaalde en herwerkte, bewerkte, hertaalde Cyriel Buysse uit het Frans naar het werk van Charles Deulin (Noord-Frankrijk 1827-1877).

Profane Guust is een leuke en ondeugende man die zalig sterft...

Mevrouw Misere met haar prachtige perenboom komt over als een verrassend mirakel...

Verder horen we hoe Fielemmon, de goochelaar, toch in de hemel geraakt en als de engel Gabriël terug komt wordt alles weer goed...

God, engelen en pastoors zijn inderdaad nooit ver weg in het programma. Het rijke Roomse leven, gezien door de bril van een bijzonder humoristische en milde Cyriel Buysse.

Jo Decaluwe volgde de opleiding regisseur drama aan het Hoger Rijksinstituut Toneel en Cultuurspreiding (RITS) Brussel, de opleiding acteur aan het Koninklijk Muziekconservatorium Gent en meester in de dramatische kunsten aan de Erasmus Hogeschool Brussel. Hij was directeur-bestuurder van Arca van 1967 tot 2001, docent aan het Hoger Rijksinstituut voor Toneel- en Cultuurspreiding Brussel en voordrachthouder aan het Koninklijk Muziekconservatorium Gent. Hij was gastdocent aan het Filozofika Fakulta Karlovy Unniversity Praag (Tjechië) en aan UNAM Windhoek (Namibië). Hij is stichter-voorzitter van Theater 19 Brugge van 1973 tot 1986, stichter-afgevaardigd-beheerder Vlaams Cultureel Centrum Roeland Gent van 1987 tot 1991. Hij is ook lid van het Dagelijks Bestuur en van de Raad van Beheer van het NTGent vanaf juli 2001. Sinds 1989 is hij ondernemer van Tinnenpot.

Maandag 6 januari 2020 – 14.00 u

To Brexit or not to Brexit: That's (still) the question... of Kroniek van een aangekondigde dood.

PROF. DR. ERIK SWYNGEDOUW – MANCHESTER UNIVERSITY

Toen deze tekst tot stand kwam (10 april 2019) was het nog steeds onduidelijk wat het Verenigd Koninkrijk zou beslissen over zijn relatie met de Europese Unie. En niemand wist wat de situatie vandaag, 6 januari 2020 zou zijn. De gastspreker zal de historische en maatschappelijke achtergrond van de schier eindeloze BREXIT-saga duiden. In het bijzonder zal hij aandacht besteden aan de radicale tegenstellingen en discussies die sinds het begin van het Britse lidmaatschap (en zelfs voordien) de samenleving verdeelden. Hij zal aangeven dat het Europa-debat in het V.K. altijd weer aangewend werd om nationale problemen en tegenstellingen toe te dekken, zowel door de linker- als de rechterzijde van het politieke spectrum. Vervolgens besteedt hij aandacht aan de breuklijnen die het debat en de impasse kenmerken. Ten slotte zal hij de stelling verdedigen dat de noodzakelijke aanpassingen aan de institutionele structuur van de Europese Unie een grotere kans op slagen hebben zonder het lidmaatschap van het Verenigd Koninkrijk.

Prof. dr. Erik Swyngedouw is sinds 2006 professor Geografie aan de Universiteit van Manchester en verkozen lid van de Academia Europaea. Voordien was hij professor aan de Universiteit van Oxford. Hij was gastprofessor aan onder meer de universiteiten van Leuven, Gent, Sciences Po-Parijs, Washington, Sevilla, en Humboldt-Berlijn. Hij publiceerde onder meer over stedelijke politieke economie en politieke ecologie, en over politisering en democratisering. Recente boeken van hem zijn o.a. *Liquid Power* (MIT Press), *The Post-Political and its Discontents* (Edinburgh University Press), en *The Urbanization of Water* (Oxford University Press). Hij werkt aan een nieuw boek 'Promises of the Political: Urban and Environmental Discontent in an Age of Depoliticization' (MIT Press). Hij is houder van eredoctoraten aan de Universiteit van Malmö (Zweden) en Roskilde University (Denemarken).

Maandag 13 januari 2020 – 14.00 u

Ik laat mijn genoom sequencen: voor mijn conceptie en na mijn dood.

PROF. DR. JORIS VERMEESCH – KATHOLIEKE UNIVERSITEIT LEUVEN

Door de recente technologische revolutie wordt er een schat aan gegevens over de menselijke genetische variatie blootgelegd. Zo draagt iedereen ongeveer drie miljoen nucleotide variaties in vergelijking met een individu dat niet verwant is. Een deel van deze variaties komt veelvuldig voor, terwijl andere zeldzaam zijn of zelfs uniek. De mogelijkheid om alle genetische informatie van een individu af te lezen in één enkele analyse veroorzaakt een revolutie in de manier waarop genetisch onderzoek wordt verricht. Totnogtoe werden variaties meestal opgespoord in één enkel gen. Gezien de sterk verlaagde kost worden die gerichte testen vervangen door genoombrede analyses. Het genoombreed analyseren van alle genen houdt de belofte in om zonder een duidelijk voorafgaand klinisch vermoeden van het oorzakelijk gendefect voor een afwijking toch een exacte diagnose te kunnen stellen. Daarnaast lijkt het waarschijnlijk dat we in de toekomst bij iedereen op zoek zullen gaan naar genetische defecten die voorbeschikken voor velerlei ziekten op latere leeftijd. De genoomanalyse zal als screening voor toekomstige ziekten worden gebruikt. Wellicht zal genomica een omwenteling in onze geneeskunde veroorzaken. Daar waar geneeskunde momenteel curatief is, zullen we via de genetica een aantal ziekten kunnen voorspellen en daardoor voorkomen.

De vraag stelt zich wanneer tijdens ons leven dergelijke genoomanalysen wenselijk zijn. Het is niet moeilijk om ons een toekomst voor te stellen waarbij het genoom van de pasgeborene vlak na de geboorte wordt geanalyseerd en hieruit bepaalde relevante informatie zal worden gehaald. Later, wanneer er een gezondheidsprobleem is kan dit genoom opnieuw worden bekeken. Of zouden we de genomen beter analyseren wanneer partners beslissen kinderen te krijgen? Zo kunnen mogelijke potentiële overerfbare aandoeningen in kaart worden gebracht en kunnen koppels hun kinderen 'kiezen'. Onze technologie maakt het momenteel ook mogelijk om het genoom van één enkele cel in kaart te brengen. Dat doen we ook bij pre-implantatie diagnostiek om ernstige genetische aandoeningen reeds bij embryo's op te sporen. Ten slotte hebben we momenteel in België als eerste land een algemene terugbetaling voor de niet-invasieve prenatale diagnostiek, waarmee we foetale afwijkingen kunnen detecteren via de analyse van het bloed bij de moeder. Ook deze test is een genoomanalyse die alle mogelijke genetische afwijkingen bij de foetus kan laten bepalen. Het identificeren van genetische fouten bij het embryo en tijdens de zwangerschap stelt ons voor nieuwe keuzemogelijkheden en uitdagingen. Om de variatie in het genoom te begrijpen is het enorm waardevol om ook de genoombrede analyse uit te voeren bij ouders en grootouders, enzovoort.

In deze lezing zullen we eerst het historische kader bespreken evenals een aantal basisbegrippen in de genetica. Hoe ontstaan genetische variaties, wat zijn de gevolgen, hoe heeft de genetische diagnostiek zich ontwikkeld en wat is die technologische revolutie die een genoombrede analyse mogelijk gemaakt heeft? Daarop volgt een overzicht van de rationale voor genoombrede analyses na de geboorte, preconceptioneel, bij embryo's, tijdens de zwangerschap - met een overzicht van de huidige stand van de klinische implementatie en een blik op de maatschappelijke uitdagingen.

Referentielijst:

Matthijs G. and Vermeesch J. Wat met genetica? 120 pages. Lannoo Campus, Leuven 2013 Genetica, Lannoo Campus, Metaforum. 2013.

Vermeesch J., Voet T., Devriendt K.: Prenatal and pre-implantation genetic diagnosis. Nature Reviews Genetics, 2016

Prof. dr. Joris Vermeesch is gewoon hoogleraar aan de KU Leuven, verbonden aan het Centrum Menselijke Erfelijkheid. Hij is voorzitter van het departement Menselijke Erfelijkheid en voorzitter van het Leuvens Instituut voor Genomica en Maatschappij (KU Leuven). Hij is coördinator van het Genoom Centrum van het UZ Leuven en de KU Leuven.

Maandag 20 januari 2020 – 14.00 u

Sociale media en desinformatie – Het succes van vals en onbetrouwbaar nieuws verklaard.

PROF. DR. MICHAËL OPGENHAFFEN – KATHOLIEKE UNIVERSITEIT LEUVEN

Vals en onbetrouwbaar nieuws heeft altijd bestaan. De aarde is plat en Elvis Presley leeft nog, weet je wel. Maar vooral sinds het succes van het internet en de opkomst van sociale mediaplatformen is het voor auteurs van desinformatie erg gemakkelijk geworden om dit soort (nieuws)berichten snel en op grote schaal te verspreiden. De voorbije jaren zagen we desinformatie vooral verschijnen in de context van de Amerikaanse verkiezingen, het Brexit-referendum en tal van andere relevante gebeurtenissen. Ook in België en Nederland is er nu en dan sprake van desinformatie, al dan niet gestuurd vanuit het buitenland. In zijn lezing gaat de gastdocent in op de verscheidenheid van actoren en factoren die het succes van desinformatie kunnen verklaren. Zo beargumenteert hij wat het belang is van de zogenaamde techno-commerciële mechanismen die een rol spelen op sociale mediaplatformen als Facebook en Twitter en die de nieuwsselectie van nieuwsmedia als VRT NWS, De Standaard en Het Laatste Nieuws voor een stuk bepalen. Maar ook de nieuwsconsumenten spelen een belangrijke rol. Ten slotte beantwoordt hij enkele concrete vragen over desinformatie en bespreekt hij een aantal mogelijke oplossingen en beleidsmaatregelen die de voorbije jaren en maanden doorgevoerd zijn.

Prof. dr. Michaël Opgenhaffen is hoogleraar aan de KU Leuven en docent aan de Universiteit van Leiden. Hij is programmadirecteur van de masteropleiding in de journalistiek en lid van de onderzoeksgroep Institute for Media Studies. Hij doet vooral onderzoek naar de relatie tussen sociale media en nieuwsproductie- en consumptie en publiceert hierover in internationale tijdschriften.

Maandag 27 januari 2020 – 14.00 u

Alcohol, een verbijsterende geschiedenis.

PROF. DR. GEERT ROBAEYS – UNIVERSITEIT HASSELT – KATHOLIEKE UNIVERSITEIT LEUVEN – ZOL GENK

De mens ontwikkelde vele eeuwen geleden een eiwit waarmee hij alcohol kon verteren. Dit liet hem toe wijn en bier te drinken, levenselixir te destilleren en meer en meer van alcohol te genieten. Echter in het begin van de twintigste eeuw gingen stemmen op om het vrij gebruik van alcohol aan banden te leggen.

Het was langere tijd onduidelijk wat de goede en slechte gevolgen van alcohol waren. De laatste jaren is hier veel wetenschappelijk onderzoek naar verricht. Het is nu veel klaarder wat de effecten zijn, wat de aanvaardbare hoeveelheid is die kan worden ingenomen en wat de maatschappelijke gevolgen hiervan zijn. De spreker zal toelichten wat de effecten zijn van binge drinking of coma zuipen en wat de weerslag is van alcoholinname op de mens, het ongeboren kind en de maatschappij.

Prof. dr. Geert Robaeys studeerde geneeskunde aan de KU Leuven. Zijn doctoraat (2008) handelde over hepatitis C. Tijdens zijn specialisatiejaren aan de KU Leuven deed hij onderzoek in de laboratoria naar hepatologie en immunopathologie. Hij is nu verbonden aan het Ziekenhuis Oost-Limburg en leidt er de afdeling gastro-enterologie en hepatologie. Hij is medeoprichter van de Belgische vereniging voor leverstudies. Hij is als onderzoeker en consultant deeltijds verbonden aan het Rega Instituut Leuven en aan het UZ Leuven. Sinds 2009 is hij ook deeltijds professor aan de Universiteit Hasselt

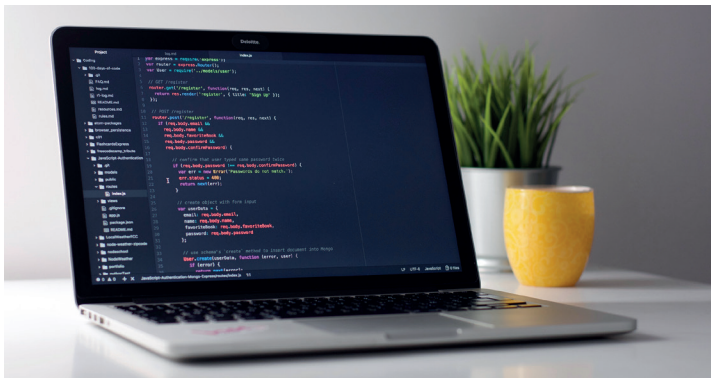

Maandag 3 februari 2020 – 14.00 u

Onlife: Uitloggen kan niet meer. Ethische problemen met computertechnologie.

PROF. DR. KATLEEN GABRIËLS – UNIVERSITEIT MAASTRICHT

De eerste echo van een baby staat al vlug online. ‘Smartphones’, ‘selfies’ en ‘apps’ kleuren onze woordenschat. Zelfs de dood maakt niet langer een onderscheid tussen online en offline. Onlife dus, want uitloggen is een illusie. Kinderen zijn online van voor de geboorte tot na hun dood, terwijl de laatste generatie die nog een helder onderscheid tussen ‘online’ en ‘offline’ kan maken vandaag leeft.

Meer dan één op drie Vlaamse volwassenen zou dagelijks minstens drie uur met zijn/haar smartphone bezig zijn. En dat terwijl het World Wide Web nog maar sinds 1989 bestaat en de eerste iPhone sinds 2007. Ondertussen voltrekt het ‘internet der dingen’ (Internet of Things) zich volop.

Deze lezing biedt een ethische reflectie op onze voortdurende digitale verbondenheid. We moeten niet alleen onze data en gegevens goed beschermen, maar ook onze ethische waarden. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat technologische vooruitgang ook ethische vooruitgang betekent?

Prof. dr. Katleen Gabriëls is moraalfilosoof, gespecialiseerd in computereethiek. Ze studeerde Germaanse talen en Moraalwetenschappen aan de KU Leuven, UGent en de Universiteit van Helsinki. Ze promoveerde aan de VUB met een onderzoek over moraliteit in de virtuele wereld. Ze werkte ook als postdoctoraal onderzoeker en universitair docent aan de VUB. Nadien werkte ze als Assistant Professor aan de TU Eindhoven. Nu is ze als Assistant Professor aan Maastricht University verbonden. Zij is de auteur van *Onlife*, door Liberales uitgeroepen als ‘Boek van het jaar 2016’. De Leerstoel Willy Calewaert 2018-2019 werd aan haar toegekend door de faculteit Ingenieurswetenschappen van de VUB.

Maandag 10 februari 2020 – 14.00 u

Liefde in tijden van Tinder: de invloed van sociale media op onze relaties.

DR. ELISABETH TIMMERMANS – ERASMUS UNIVERSITEIT ROTTERDAM

Al van jongs af krijg je via de massamedia geïdealiseerde beelden voorgeschoteld over de liefde. Maar ook nieuwe media zijn niet meer weg te denken uit onze interacties. Sinds de komst van Tinder is online dating populairder dan ooit en onze smartphones zorgen ervoor dat we constant in verbinding staan met elkaar, zelfs aan de andere kant van de wereld. Of je nu thuis in je zetel zit of met vrienden in een bar, via je smartphone heb je altijd toegang tot potentiële partners. Online daten was nog nooit zo populair als vandaag. Jong en oud hebben hun weg gevonden naar de online datingmarkt. Maar wat doet dat eigenlijk met onze kijk op de liefde? Kun je je partner online vinden? Of zorgt teveel keuze er niet gewoon voor dat je eigenlijk geen keuze meer kunt maken?

Dr. Timmermans maakt korte metten met hardnekkige mythes over het verschil tussen online- en offline daten, probeert het algoritme van Tinder te ontcijferen en geeft een antwoord op veel gestelde vragen als: Hebben we echt meer seks door Tinder? Zegt je smartphonegebruik iets over je relatie? Hebben Bridget Jones en co. ons opgezadeld met onrealistische ideeën over de liefde? En hoe overwin je Facebookjaloerie?

Met haar lezing maakt ze je wegwijs in de wondere wereld van digitaal daten. Een ding is zeker: Je kunt met een gerust hart naar huis omdat je eindelijk weet wat phubbing, ghosting en sexting is.

Dr. Elisabeth Timmermans is master in de communicatiewetenschappen van de KU Leuven. Aan deze universiteit schreef ze haar doctoraat over de invloed van Tinder op ons datedrag. Haar onderzoek kreeg heel wat weerklank in binnen- en buitenland. Ze promoveerde er tot doctor in de sociale wetenschappen. Na haar doctoraat kreeg ze een postdocbeurs van de Europese Unie om aan de Erasmus Universiteit Rotterdam als postdoctoraal onderzoeker de invloed van media op relaties verder uit te pluizen. Dat onderzoek verzamelde ze op haar blog www.liefdeintijdenvantinder.be en in februari 2019 verscheen haar boek 'Liefde in tijden van Tinder'.

Maandag 17 februari 2020 – 14.00 u

Door het oog van de kunstenaar.

DR. FRANK JOSEPH GOES

De gastspreker zal het hebben over de invloed van oogafwijkingen op het artistiek werk van kunstenaars-schilders. Na een inleiding over de functie van het oog wordt de voorstelling van blindheid in de kunst van Rembrandt, Bruegel, Caravaggio en Picasso geïllustreerd.

In sommige gevallen is het verband tussen een oogaandoening en het werk van de kunstenaar overduidelijk. Denken we maar aan de cataract van Monet, de oogontstekingen van Maillol, de dementie van Louis Wain en van Willem De Kooning, de oogaandoening van Edvard Munch, de kleurzichtstoornis van Uderzo. In andere gevallen werd - en wordt - een fout verband gelegd tussen de voorkeur van geel bij van Gogh en een intoxicatie, tussen de stijl van Modigliani en El Greco en astigmatisme, tussen een lichamelijke aandoening en de expressionistische werken van Egon Schiele.

Soms is het verband twijfelachtig. Hadden Rembrandt en Turner cataract en hoe beïnvloedde dat hun kunst? Waarom maakte Degas zijn mooiste werken toen hij zo goed als blind was? Leed Dürer aan strabisme of maakte hij stijlfouten? Had Mondriaan een kleurzichtstoornis? Waarom stapte Pissarro af van zijn impressionistische stijl?

Boek: Door het oog van de kunstenaar, 2017, uitgave in eigen beheer.

Dr. Frank Joseph Goes studeerde geneeskunde aan de KU Leuven en de specialisatie oogheelkunde aan de Universiteit Gent, waar hij het departement echografie opstartte. In 1984 begon hij in Antwerpen met het eerste extramuraal oogheelkundig centrum in de Benelux. In 1992 gebruikte hij als eerste in de Benelux de Excimer laser voor refractieve oogchirurgie. Over de refractieve techniek oogheelkunde organiseerde hij 11 congressen, gaf hij 400 voordrachten, publiceerde hij 270 wetenschappelijke artikels en 9 boeken. Ook verzorgde hij er 35 cursussen en 16 films over. In 2009 kreeg hij van de American Academy of Ophthalmology de "Life time achievement award" en van de India governor of Maharashtra de "Gold Medal for professional merit". Hij doet nu nog vrijwilligerswerk voor Light for the World, een ngo die ooghospitalen financiert in DRC, Tanzania en Rwanda.

Maandag 2 maart 2020 – 14.00 u

Pijnbestrijding anno 2020: meer dan een aspirientje.

PROF. DR. BART MORLION – KATHOLIEKE UNIVERSITEIT LEUVEN

Pijn is een complex verschijnsel en heeft veel gezichten. Acute pijn heeft in de meeste gevallen een zinvolle betekenis, die ons lichaam waarschuwt voor aanwezigheid of dreigende weefselbeschadiging. Chronische pijn heeft deze waarschuwingfunctie echter verloren en gaat gepaard met lichamelijk en psychisch lijden. Chronische-pijnpatiënten worden gekenmerkt door neerslachtigheid, moedeloosheid, angst- en depressiestoornissen, sociale isolatie, fatalisme, passieve afhankelijkheid, misbruik van middelen, enzovoort. Ieder individu ervaart pijn op zijn of haar manier, de beleving ervan wordt gekleurd door persoonlijke en socioculturele achtergronden. Pijn is dus subjectief.

Wat betreft pijnstillende technieken denkt iedereen onmiddellijk aan de klassieke pijnstillers en verdovende spuiten. Pijnspecialisten zetten echter meestal minder alledaagse pijnbestrijdingstechnieken in. De pijnstillende werking van eeuwenoude huis- en tuinmiddeltjes wordt intensief wetenschappelijk onderzocht. Ook nieuwe technologieën vinden hun ingang in de pijnbestrijding. Belangrijker nog is de kracht van het brein op de verwerking van pijnprikkels. Deze pijnstillende breinprocessen kunnen ook therapeutisch beïnvloed worden. In de interdisciplinaire multimodale aanpak van pijn is naast deze medisch-technische aanpak ook een belangrijke rol weggelegd voor kinesithérapie, ergotherapie, psychotherapie, gedragstherapie, maatschappelijk werk en begeleiding in het arbeidstraject.

Meer lezen? Bart Morlion i.s.m. Kolet Janssen - Wanneer de pijn blijft - Kwaliteitsvol leven ondanks chronische pijn - 192 blz., ACCO Leuven 2012 (ISBN: 9789033486579)

Prof. dr. Bart Morlion is van opleiding geneesheer specialist in de anesthesiologie en specialiseerde zich verder in pijnbestrijding. Hij is medisch hoofd van het Leuvens Algologisch Centrum, het multidisciplinaire pijncentrum van UZ Leuven. Hij is tevens docent aan de KU Leuven. Hij doceert pijnbestrijding en farmacologie aan de KU Leuven, KULAK, en meerdere buitenlandse universiteiten en hogescholen. Van 2006 tot 2012 was hij voorzitter van de Belgian Pain Society. Sinds 2017 is hij voorzitter van de European Pain Federation. Hij is een veelgevraagd spreker in binnen- en buitenland. Hij is auteur van talrijke wetenschappelijke artikelen en boeken, waaronder een boek voor het brede publiek met als titel: "Wanneer de pijn blijft", verschenen bij ACCO. Hij wordt regelmatig geraadpleegd voor duiding rond het thema pijn in de geschreven pers, radio en TV.

Maandag 9 maart 2020 – 14.00 u

De gevolgen van het einde van het Ottomaanse Rijk.

KOERT DEBEUF – EUROPEES DIRECTEUR THAHIR INSTITUTE FOR MIDDLE EAST POLICY

Na 600 jaar bestaan kwam aan het Ottomaanse Rijk in 1922 een einde. Het Rijk was al honderd jaar aan het verbrekken, maar de genadeslag werd toegediend door de alliantie met en nederlaag van Duitsland in de Eerste Wereldoorlog. De gevolgen van de ondergang van het Ottomaanse Rijk waren aanzienlijk. Nieuwe landen zoals Syrië, Libanon, Irak, Jordanië en Palestina kwamen tot stand door een koloniale verdeling van het Midden-Oosten door Groot-Britannië en Frankrijk. Egypte werd een onafhankelijke staat. En enkele jaren later zou Saudi Arabië ontstaan.

Ook voor de Islam was het einde van het Ottomaanse Rijk een fundamenteel gebeuren. Niet alleen het Sultanaat maar ook het Kalifaat werd afgeschaft. Turkije werd een seculiere staat onder de leiding van Atatürk. Dit betekende dat de Islam voor de eerste keer sinds de dood van de profeet Mohamed in 632 geen opvolger en dus geen leider meer had. Deze traumatische gebeurtenis leidde in 1928 in Egypte tot de oprichting van de Moslim Broederschap. Het doel van de Moslim Broederschap was het terugbrengen van het Kalifaat.

Het feit dat ISIS, of de Islamitische Staat van Irak en Sham (Syrië), de grens tussen Irak en Syrië symbolisch vernietigde en het Kalifaat opnieuw oprichtte, heeft een rechtstreeks verband met de gebeurtenissen en beslissingen die tijdens de laatste jaren van het Ottomaanse Rijk zijn genomen. Meer dan genoeg stof om dat tijdperk nog eens in detail te bekijken.

Koert Debeuf is historicus en Europees Directeur van het Tahrir Institute for Middle East Policy. Hij is visiting Research Fellow aan de Universiteit van Oxford en Associate Researcher aan de VUB. Hij woonde vijf jaar in Cairo, van waaruit hij de Arabische wereld uitgebreid bezocht en becommentarieerde. Hij was speechschrijver van Eerste Minister Guy Verhofstadt van 2003 tot 2008. Hij is een internationaal publicist en is veel gevraagd als commentator voor nationale en internationale media. Hij is de auteur van "Inside the Arab Revolution. Three Years at the Front Line of the Arab Spring" (2014) en van "Tribalization. Why War is Coming" (2018).

Maandag 16 maart 2020 – 14.00 u

Beslissen over je eigen medische zorg en levenseinde.

PROF. DR. EVELIEN DELBEKE – UNIVERSITEIT ANTWERPEN

In haar lezing schetst juriste Evelien Delbeke het kader van de Wet Patiëntenrechten en van de levenseindebeslissingen. Daarbij zal zij verschillende topics behandelen die betrekking hebben op de vraag in welke mate je zelf kunt beslissen over je eigen medische zorg en levenseinde. Aan bod komen vragen zoals 'Welke rechten heb je vandaag als patiënt?', 'Kun je een medische behandeling weigeren, ook al is die levensreddend?', 'Wat indien ik het niet eens ben met mijn arts?', 'Is euthanasie mogelijk bij dementie, bij psychisch lijden, of nog bij levensmoeheid?', 'Als mijn 'papieren' in orde zijn, heb ik dan recht op euthanasie?', 'Wie beslist er over mijn medische zorg wanneer ik dat zelf niet meer kan?', 'Wat is een negatieve wilsverklaring, of een levenstestament, en wat moet ik doen opdat die zeker wordt gerespecteerd?', 'Wat is een zorgvolmacht?'...

Prof. dr. Evelien Delbeke is als advocate gespecialiseerd in gezondheidsrecht. Zij doceerde in 2011 aan de Universiteit Antwerpen op een proefschrift met als titel 'Juridische aspecten van zorgverlening aan het levenseinde', waarvoor haar de André Prims-prijs verleend werd. Sinds 2013 is zij gastprofessor aan de Universiteit Antwerpen, waar zij de Leerstoel Gezondheidsrecht en Gezondheidsethiek (ahlec) en het Postgraduaat Gezondheidsrecht en Gezondheidsethiek coördineert, en binnen het Postgraduaat de module over beginnend en eindigend leven voor haar rekening neemt.

Maandag 23 maart 2020 – 14.00 u

Hoe kan de biologie ons helpen bij de overgang naar een duurzame maatschappij?

PROF. DR. IR. EVELINE PEETERS – VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL

Wereldwijd is er een sterke bewustwording ontstaan van de negatieve gevolgen van een groeiende economie die sterk afhankelijk is van het gebruik van fossiele brandstoffen, o.a. voor mobiliteit en voor de productie van chemicaliën voor dagelijks gebruik, zoals bijvoorbeeld plastics. Enerzijds gaat deze levensstijl gepaard met de uitstoot van broeikasgassen als CO₂, die bijdragen tot een dreigende klimaatwijziging. Anderzijds leidt een lineair consumptiegedrag, waarbij gebruiksvoorwerpen aan het einde van hun levensduur niet gerecycleerd kunnen worden, tot vervuiling van de leefomgeving. Bio-ingenieurs zoeken in de context van deze problematiek oplossingen in de microbiologie. Het is reeds lang geweten dat micro-organismen de interessante eigenschap hebben om organisch afval, of CO₂ zelf, om te zetten in waardevolle chemicaliën, zoals brandstoffen of biologisch afbreekbare plastics. Wanneer dit op grote schaal in bioreactoren gerealiseerd wordt, ontstaat een duurzaam proces, dat CO₂-neutraal is en dus milieuvriendelijker. Bovendien kunnen circulaire processen gerealiseerd worden, waarbij de geproduceerde chemicaliën aan het einde van hun levensduur opnieuw gebruikt worden in een biologisch productieproces. De gastspreker zal dit illustreren met voorbeelden, gaande van het gebruik van bacteriën voor de productie van bio-ethanol tot het gebruik van zwammen voor een nieuw type bouwmaterialen.

Maar waarom heeft de industrie de stap nog niet gezet tot grootschalige toepassing van deze duurzame alternatieve processen? Een groot probleem is dat de te lage opbrengsten niet winstgevend zijn. Het verbeteren van deze opbrengsten is dan ook één van de belangrijkste doelstellingen van het nieuwe onderzoeks domein van de "synthetische biologie". Hierbij worden micro-organismen aan de hand van een "slimme" genetische engineering gewijzigd om te leiden tot verhoogde opbrengsten. Deze nieuwe technologie zal op een bevattelijke manier uitgelegd worden. Tot slot zal professor Peeters aandacht besteden aan de "mensen achter de wetenschap", en een unieke inzicht geven in de dagelijkse werking van het onderzoeksteam.

Prof. dr. ir. Eveline Peeters is in 2002 afgestudeerd als bio-ingenieur in de chemie, optie milieu, aan de Vrije Universiteit Brussel (VUB) en heeft in 2007 een doctoraat behaald in de bio-ingenieurswetenschappen aan dezelfde universiteit. Tijdens dit doctoraat heeft ze zich gespecialiseerd in de studie van micro-organismen die leven in extreme condities. Dit onderzoek heeft ze nadien verder uitgebouwd, o.a. door onderzoeksverblijven aan de Universiteit van Groningen, het Pasteurinstituut in Parijs en de Universiteit van Kopenhagen. In 2014 werd ze aangesteld als docent aan het Departement Bio-ingenieurswetenschappen van de VUB en sindsdien leidt ze een team

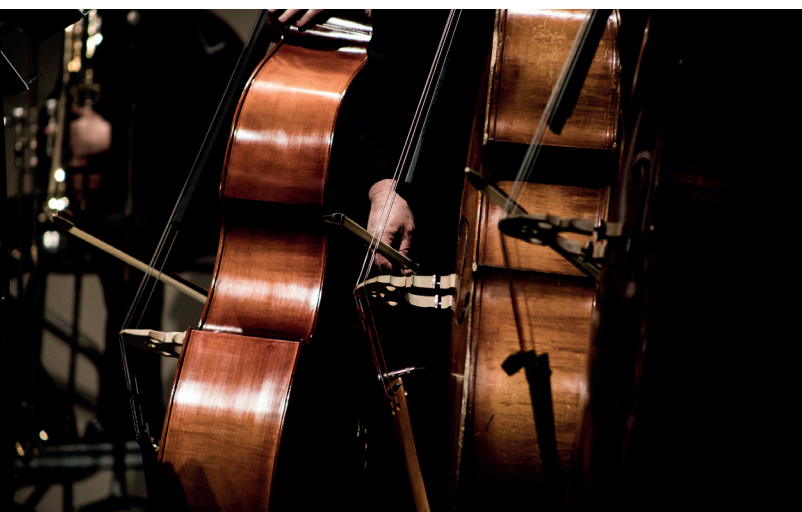

dat onderzoek uitvoert in de moleculaire en synthetische microbiologie. Dit onderzoeksteam, dat momenteel bestaat uit een tiental onderzoekers, heeft als doelstelling het genereren van fundamentele kennis over moleculaire mechanismen in micro-organismen en het omzetten van deze kennis in toepassingen waarbij micro-organismen gebruikt worden als celfabrieken voor de productie van biobrandstoffen en -chemicaliën als duurzaam alternatief voor de chemische industrie.

Maandag 30 maart 2020 – 14.00 u

Muzieklezing Rachmaninov's revanche.

MAURICE WICHE

Klassieke muziek saai? Niet als Maurice Wiche aan het woord is. Dit keer loodst deze rasverteller u met zelfgemaakte, geprojecteerde teksten door Rachmaninov's 2^e symfonie, het stuk dat druipt van de weemoed, al wordt er net zo lief met bonte, feestelijke passages gestrooid. Het Russische multi-talent – componist, pianist en dirigent – trok zich er maanden voor terug. Niet zonder reden: de critici hadden destijds gehakt gemaakt van zijn 1^e symfonie, een ervaring die zo pijnlijk was dat hij er een writers block aan overhield. Rachmaninov revancheerde zich en schiep een heuse kaskraker waarin de kleuren, beelden en contrasten over elkaar heen buitelen. Rachmaninov's specialiteit? De climax net zolang uitstellen totdat hij zowat overkookt. Laat uw gemoed borrelen en verkwik u met deze innerlijke douche.

Maurice Wiche studeerde aan de conservatoria te Maastricht, Luik en Zwolle de vakken koororkestdirectie en theorie der muziek.

Als koordirigent heeft hij een ruime ervaring: hij leidde vrouwen-, mannen-, en gemengde koren in diverse bezettingen in zowel geestelijk als wereldlijk repertoire.

Daarnaast organiseert hij met zijn eigen bedrijf Luistervilla cursussen, inleidingen en lezingen over klassieke muziek en organiseert en begeleidt hij concertreizen naar de mooiste concertzalen in binnen- en buitenland.

Tevens werkt hij als recensent en muziekjournalist voor De Limburger en Limburgs Dagblad en enkele vakbladen.

Maandag 20 april 2020 – 14.00 u

Geheugensteuntjes, tips en technieken tegen alledaags vergeten.

PROF. DR. CHRISTEL GEERTS – VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL

Ik doe de deur van mijn huis open en besef dat ik in de supermarkt iets vergeten ben... maar wat?
Waar ligt mijn gsm nu weer?
O, mijn sleutels, waar heb ik ze toch gelegd?

Er bestaan heel veel misverstanden omtrent de functie en de ontwikkeling van het geheugen op latere leeftijd. Deze voordracht heeft tot doel meer inzicht te geven in de werking van ons geheugen. Aan de hand van oefeningen en voorbeelden kunnen we meer of weer greep krijgen op onze geheugenfunctie. Zo zullen we ook op een andere wijze naar ons dagdagelijks functioneren leren kijken. Door deze verhoogde 'zelf-kennis' kan het zelfvertrouwen herwonnen worden en wordt het veel makkelijker om nog op hoge leeftijd nieuwe kennis te verwerven.

Aan alle deelnemers: veel succes en zeg niet te snel het is de leeftijd wel !

Prof. dr. Christel Geerts studeerde Biomedische wetenschappen en Sociale en Culturele Agogiek aan de VUB en doctorerde aan deze universiteit in de sociale gezondheidswetenschappen. Zij is deeltijds onderwijsprofessor Gerontologie aan de VUB. Onder haar leiding verscheen bij Politeia het boek 'Geheugensteuntjes'.

Maandag 27 april 2020 – 14.00 u

Hebben we meer ongelijk nodig?

PROF. DR. IVE MARX – UNIVERSITEIT ANTWERPEN

Als het gaat over inkomens en vermogens, is België één van de meest gelijke rijke landen ter wereld. We zijn zelfs internationaal uitzonderlijk in de zin dat ongelijkheid vrijwel overal elders is toegenomen. Dat heeft veel te maken met het feit dat we nog een sterk sociaal overlegmodel hebben en een sterk middenveld. Maar onder die ogenschijnlijke idylle van een rijk en relatief gelijk land liggen diepe verschillen. In weinig landen is er zo een grote kloof tussen laag geschoolde mensen en hoger geschoolden, tussen mensen met een migratieachtergrond en andere zonder een recente migratieachtergrond. Bovendien kennen we vrij veel armoede voor een land met een sterk uitgebouwde welvaart. In zijn lezing voert de gastspreker aan dat - misschien paradoxaal genoeg - wat meer ongelijkheid op bepaalde vlakken misschien wel eens goed zou kunnen zijn als we ook hier iets aan willen doen.

Prof. dr. Ive Marx studeerde politieke en sociale wetenschappen aan de Universiteiten Gent en Antwerpen en vervolgens economie aan de Universiteit van York. Hij is hoogleraar aan de Universiteit Antwerpen, waar hij vooral doceert in de opleidingen Sociaal-Economische Wetenschappen en Sociologie. Hij is er verbonden aan het Centrum voor Sociaal Beleid Herman Deleeck, waar hij onderzoek leidt in de domeinen van inkomens- en vermogensongelijkheid, arbeidsmarkt en migratie. Daarnaast is hij is Research Fellow aan het IZA in Bonn. Hij zetelt in de editorial boards van Social Forces, Journal of Social Policy, Social Inclusion en European Policy Analysis. Hij maakt ook deel uit van de board van Espanet, het belangrijkste netwerk van onderzoekers op vlak van sociaal beleid in Europa. Hij schrijft tweewekelijks een column in De Standaard.

Maandag 4 mei 2020 – 14.00u

Tumor immunologie – Antitumor-immuuntherapie.

PROF. DR. IR. DAMYA LAOUI – VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL

Tijdens haar fundamenteel doctoraatsonderzoek trachtte de gastspreker de mechanismen te begrijpen waarmee bepaalde immuuncellen kankerprogressie kunnen beïnvloeden. Dit onderzoek was gefocust op de heterogeniteit van zogenaamde macrofagen. Concreet onderzocht ze welke soorten macrofagen aanwezig zijn en hoe zuurstofgehaltes in tumoren de functie van macrofagen kunnen beïnvloeden. In Lausanne onderzocht ze therapieën gericht naar macrofagen, en dit al dan niet in combinatie met andere immuuntherapieën. Met haar VUB-VIB team tracht ze nu de moleculen die bepaalde immuuncellen produceren of de cellen zelf te gebruiken als basis voor de ontwikkeling van nieuwe immuuntherapieën tegen kanker. Zo ontwikkelde het team een anti-kankervaccin gebaseerd op lichaamseigen tumor-afgeleide cellen.

In de lezing zal de gastspreker dit belangrijk onderzoek verder op een wetenschapsjournalistiek niveau toelichten.

Prof. dr. ir. Damya Lauoi is bio-ingenieur en behaalde een doctoraat aan de Vrije Universiteit Brussel. Daarna werkte ze als postdoc bij het lab van Michele De Palma in het ISREC Instituut van de Ecole Polytechnique de Lausanne, Zwitserland. Na haar terugkeer in Brussel, werd zij aan de VUB onderzoeksprofessor in het lab cellulaire en moleculaire immunologie, dat verbonden is aan het Vlaams instituut voor biotechnologie. Voor haar onderzoek kreeg ze een Dunia Award, de MIT Innovator under 35 Europe Award 2017 en werd ze New Scientist wetenschapstalent 2018. Verder tracht ze vrouwelijke wetenschappers in spe te helpen de nodige moed te vinden om met een hoogwaardige wetenschappelijke carrière te beginnen en uit te bouwen in STEM-richtingen. Sinds 2018 is ze lid van de Jonge Academie van België en is ze vooral betrokken bij wetenschapscommunicatie en "gender in academia".

Maandag 11 mei 2020 – 14.00 u

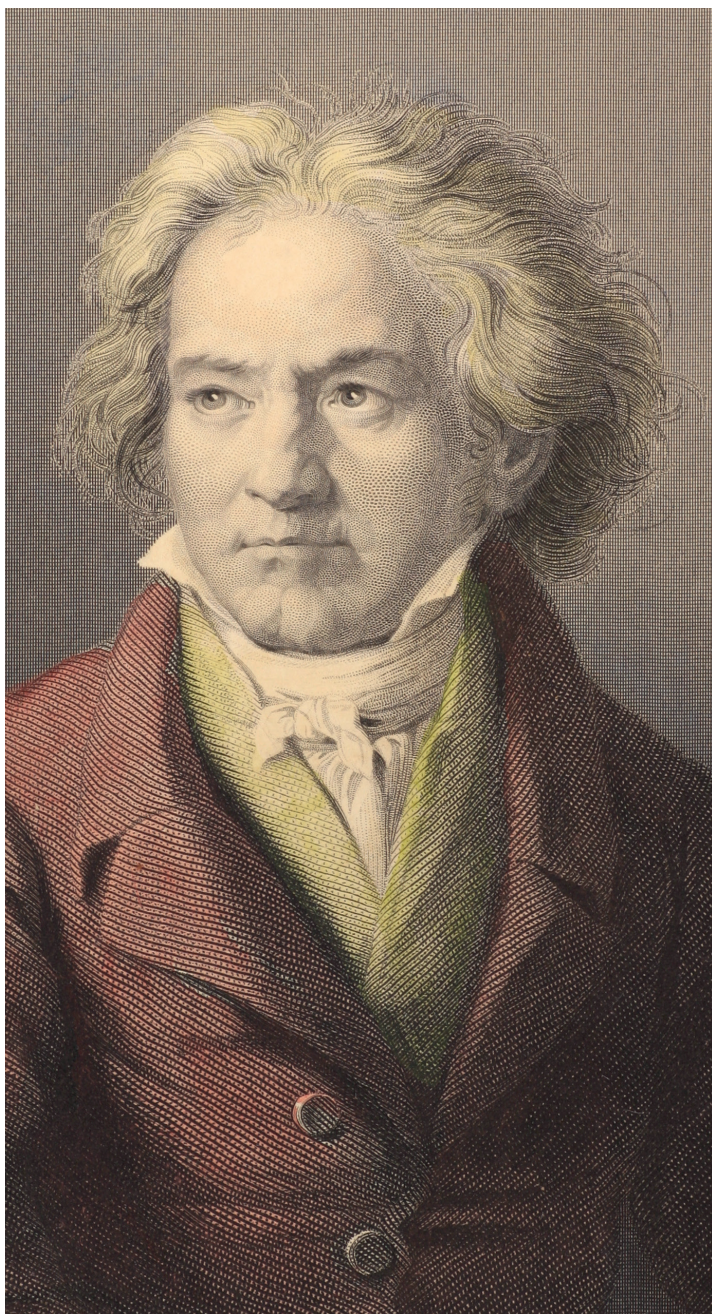
Beethoven, de grote geweldenaar.

JOS MEERSMANS

In maart 1827 overlijdt Ludwig van Beethoven. De uitvaart was een van de meest memorabele die Wenen ooit heeft meegemaakt. De scholen waren gesloten. Een menigte van wel tienduizend zielen volgde het stoffelijk overschot. Onder hen Franz Schubert. Hij vertelt ons wat hij weet over zijn idool, over zijn liefdes en zijn passies. Maar hij staat ook stil bij wat Beethoven groot maakte: de verbijsterende vernieuwing van zijn muziek. En terwijl hij zelf langzaam aftakelt aan syfilis en weet dat hem met zijn dertig levensjaren niet veel tijd meer overblijft, beseft Schubert maar al te goed dat hij een dwerg zal blijven naast deze reus.

Op 16 december 2020 zal het 250 jaar geleden zijn dat Beethoven geboren werd. Wereldwijd zal met veel luister de verjaardag herdacht worden van een man wiens muziek in ons collectief geheugen gegrift staat met het noodlotmotief uit de vijfde symfonie of het begin van de Mondscheinsonate. Jos Meersmans, boeiend verteller, auteur en acteur van vele componistenportretten kruipt voor de gelegenheid in de huid van Schubert.

Jos Meersmans, studeerde musicologie aan de KU Leuven en was tot zijn pensionering eind 2011 leraar muziekgeschiedenis en algemene muziekcultuur aan het Stedelijk Conservatorium van Leuven. Jarenlang was hij medewerker van BRT 3, Radio 3, nu Klara. Hij heeft zich in de jaren tachtig en negentig ingespannen voor het herstel van het Leuvens Orgelpatrimonium en reist sinds 1983 rond in Vlaanderen en Nederland, eerst als klavierspeler, nadien als verteller in vele honderden optredens

Verviers, la ville lainière et capitale de l'eau.

Op verschillende plaatsen worden in deze streek overblijfselen van het paleolithisch en neolithisch tijdperk gevonden. De Neanderthalers bewoonden reeds 100.000 jaar geleden de streek rond de Vesder. Veel later (4 eeuwen v. Chr.) kwamen de Kelten, Germanen en Galliërs en vermengden zich met de aanwezige bevolking. Voor de Romeinse tijd was de streek een deel van het territorium der Eburonen tussen de Rijn en de Dijle. Over de naam Verviers, die de Romeinse aanwezigheid verraadt, bestaan verschillende theorieën. De Germaanse plunders verdreven vanaf de 5e eeuw de Romeinse troepen en vestigden zich in het gebied. Op het einde van de 7e eeuw stichtten de monniken van de Abdij van Stavelot er de Sint-Remaculusparochie. Het kleine houten oratorium werd in de 11e of 12e eeuw vervangen door een stenen kapel. Tot in het midden van de 15e eeuw was Verviers een klein landelijk gehuchtje.

Het kalkarme water van de Vesder was echter zeer geschikt voor het wassen van wol, waardoor de lakenindustrie zich snel ontwikkelde naast metaalbewerking. De stad werd ommuurd omstreeks 1652.

De lakenfabrikant Iwan Simonis nodigde rond 1797 Cockerill uit machines voor hem te bouwen voor de bewerking van de wol (bv. kaarden). In 1807 begon hij, samen met Hodson in Luik een fabriek voor textielmachines aangedreven door stoom. Dit was het begin van de industriële revolutie op het Europese continent. De textielindustrie, vooral in Verviers gevestigd, was in 1787 goed voor meer dan 72% van de totale export van het Prinsbisdom Luik. Halfweg de 19e eeuw was Verviers het zwaartepunt van de Belgische textielindustrie. In die periode ontstonden meerdere bouwwerken die de grootsheid van de stad tot uiting moesten brengen, zoals het stadhuis met ertegenover een fontein. Op het einde van de 19e eeuw vond er een crisis plaats door de overproductie en de veroudering van de textiel fabrieken. Uiteindelijk zijn er in de 21e eeuw nog slechts 3 bedrijven actief in de wolindustrie.

De stad herbergt meerdere musea, waaronder vooral het Wolmuseum, het museum voor Archeologie en Folklore en het Maison de l'Eau. Bekende culinaire producten zijn de rijsttaart, de peperkoek en het gebak van Verviers.

De stad is bekend als la Ville lainière en Capitale de l'eau. Dit laatste uit zich vooral in de talrijke fontein en in de stad.

Verviers, samen met de deelgemeentes van na de fusie van 1977, telt meer dan 55.000 inwoners.

Lombardije en Piemonte: poort én wieg van Italië.

REISCOÖRDINATIE: PROF. DR. JAN VAES EN WILLY ORLANDINI

Italië is een prachtig land: adembenemende landschappen liggen bezaaid met boeiende kunststeden. De taal is als muziek, de gastronomie alom geroemd. De creativiteit van zijn modeontwerpers en designers betovert de hele wereld. Filmregisseurs en architecten hebben wereldfaam verworven. Noord-Italië was sedert 774 een deel van het Karolingische, later van het Duitse Rijk. In de Middeleeuwen realiseerden zijn stadsstaten een weergalozes culturele bloei, die hun politieke ambities kleur gaf.

Reeds in de Oudheid speelde Milaan een cruciale rol. In Milaan en het omliggende Lombardije werd omstreeks 1000 de romaanse architectuur geboren die Europa in geen tijd zou veroveren. De Milanese Visconti en vooral de Sforza's wisten in de Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd hun troeven goed in te zetten, zodat zij zelfs een tijd lang Italië konden controleren. Milaan werd in de 16e eeuw evenwel een speelbal van de grootmachten en verloor geleidelijk zijn betekenis.

Piemonte vormde eeuwenlang de poort van het schiereiland. De inheemse dynastie stond daarenboven aan de wieg van de eenmaking van het moderne Italië (1861). De prachtige streek die wel eens het Toscane van het noorden wordt genoemd, is nog te weinig gekend. Turijn is de kroon van deze regio aan de voet van adembenemende Alpenlandschappen waarin eeuwenoude abdijen genesteld zijn: een prachtige barokstad aan de oevers van de Po.

Het Risorgimento (1820-1870) en het kersverse Italië (1861) brachten Piemonte en Lombardije de industriële revolutie. Nog steeds vormen deze regio's het industriële hart van het schiereiland.

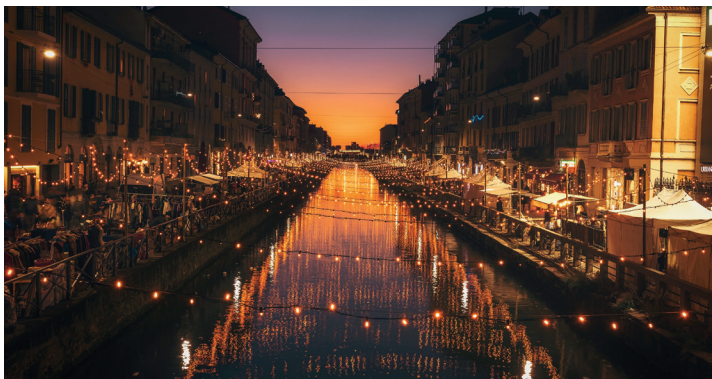
Het bruisende Milaan ontpopte zich tot toonaangevende modestad. Turijn geniet nog steeds bekendheid voor zijn Fiatfabrieken en uiteraard ook voor de fabricage van allerlei lekkers, zoals Ferrero Rocher en de Italiaanse vermouths. In het gebied ten zuiden van Turijn worden heerlijke wijnen gemaakt en treft men nog de zeldzame witte truffel aan. Het is de streek waar de slow food beweging ontstond die haar tot regio van de smaak promoveerde.

Dag 1 - Vlucht naar Milaan en bezoek aan Bergamo: Donizetti en de tentakels van Venetië

Tijdens de eerste namiddag bezoeken wij het schilderachtige Bergamo, een verborgen parel. De bovenstad bleef in haar middeleeuwse kleed getooid. Bergamo sloot aan bij de Lombardische Stedenliga, kwam in de 13e eeuw in handen van de Milanese Visconti, maar werd sinds 1428 Venetiaans gebied. De inwoners speelden een aanzienlijke rol tijdens het Risorgimento (19e eeuw). Hier werd de romantische componist Gaetano Donizetti geboren.

Dag 2 - Milaan, de etalage van verleden en toekomst

Milaan was eeuwenlang een machtige hoofdstad van de Lombardische Liga, die paus en keizer wist te weerstaan. Milaan is nog steeds het financiële hart van Italië en het mondaine centrum van de modewereld. De stad verbergt schatten van vroegchristelijke, middeleeuwse en renaissance architectuur en kunst. Ze is evenwel ook toonaangevend voor de hedendaagse architectuur. De Scala vormt sinds zijn ontstaan de bakermat van de Italiaanse opera en is ook in zijn huidige vorm een prachtig gebouw, bekend om zijn unieke akoestiek. Voor de meesten onder ons een unieke kans om kennis te maken met dit muziek- en theatergenre.

In de voormiddag bezoeken we Da Vinci's Laatste Avondmaal en de basilica van Sant'Ambrogio, dé broedplaats van de romaanse kunst. Ze bevat uitzonderlijke exemplaren van laatantieke en vroegmiddeleeuwse sculptuur. De kapel van San Vittore in Ciel d'Oro uit de 4e eeuw herbergt een mozaïek uit de 5e eeuw. Het Castello Sforzesco was eeuwenlang het centrum van de macht, achtereenvolgens in handen van de Visconti en de Sforza's.

In de namiddag staat de immense en atypische duomo op het programma. Zijn onvolprezen Museo del Duomo met de schatten van de kathedraal zijn beslist de moeite waard. De dag wordt afgesloten met een bezoek aan de Galleria Vittorio Emanuele II, een knap staaltje architectuur uit 1877, gebouwd met voor die tijd nieuwe bouwmaterialen.

Dag 3 - Milaan: Mediolanum en het modekwartier

In de voormiddag doorlopen we in enkele uren de hele geschiedenis van de schilderkunst in de beroemde Pinacoteca di Brera. We zien én beleven er een selectie van absolute meesterwerken.

In de namiddag is een prachtige maar onbekende parel van vroegchristelijke bouwkunst aan de beurt: de kerk van San Lorenzo Maggiore uit de 4e eeuw en haar aanpalende oratoria; we bevinden ons in het hart van het laat-

Romeinse Mediolanum, ooit hoofdstad van het Romeinse Rijk.

We sluiten de namiddag af met een wandeling door het modekwartier, met gelegenheid tot shoppen.

Dag 4 - Op weg naar Turijn: de dag der stilte in het gezelschap van cisterciënzers en kartuizers

De Cisterciënzers bouwden de prachtige abdij van Chiaravalle, een van de eerste voorbeelden van gotische bouwkunst in Italië. De Certosa di Pavia vormt een uniek voorbeeld van de Lombardische renaissance. De kerk diende als mausoleum voor de Milanese Visconti.

Dag 5 - Turijn: pelgrims, piazza's, pasta en de Po

Turijn, het Romeinse Augusta Taurinorum, is onterecht wat ondergesneeuwd door de grote kunststeden Rome, Firenze, Venetië. Het is er nochtans heerlijk flaneren in de brede, door arcaden afgeboorde straten en majestueuze piazza's, waarop ook wij zullen genieten van een heerlijk aperitief. Buitengewone hoogstandjes van de barok bekronen het stadsbeeld. Daarvan bezoeken we de San Lorenzo en de spectaculaire duomo met de beroemde lijkwade.

Na de middag voert een boottocht op de Po ons naar Lingotto. Daar bevinden zich de voormalige Fiat-fabrieken in Art Decostijl, een verrassend staaltje van

reconversie met een automuseum en de kunstcollectie van de familie Agnelli. In de buurt bevindt zich ook een uniek belevingscentrum rond de Italiaanse film. Het wordt een hartverscheurende keuze. We nemen de nodige tijd voor een bezoek aan Eataly, een mix van een overdekte markt en proeverij: met een hoog culinair gehalte en vooral met eerlijke en streekeigen producten.

Dag 6 - Rondrit in de Langhe: streekeigen gastronomie verheven tot wetenschap en een culinaire revolutie

We maken een rondrit door één van de mooiste streken van Italië: de Langhe. Hier, in het dorpje Bra, bevindt zich de oorsprong van de slow food beweging. We brengen een bezoek aan de eerste Universiteit van de Smaak in Pollenzo, waar we kennis maken met de topproducten van Piemonte. We bezoeken het historische Castello Cavour, met aansluitend een proeverij van de beroemde Piemonte-wijnen.

Dag 7 - Een ontmoeting in de Alpen: engelen en gekroonde hoofden

Piemonte ligt aan de voet van de Alpen. Pelgrims trokken door de bergpassen naar de heilige plaatsen in Italië. Evenknie van de Normandische Mont Saint Michel is de abdij van San Michele bij Avigliana: een arendsnest in een duizelingwekkend Alpenlandschap. De Sant'Antonio van Ranverso bevat prachtige fresco's. Afsluiten doen we devoot in de spectaculair gelegen Superga: de grafkerk van de dynastie van Piemonte-Sardinië, de koningen van Italië.

Dag 8 - Turijn: Bicerin, Gianduiotti en het Risorgimento

De binnenstad van Turijn herbergt het zwierige Palazzo Carignano, waar de geschiedenis van het 19e eeuwse Italië uitgestald ligt; in één woord: het Risorgimento. Een beroemd historisch koffiehuis nodigt ons uit om plaatselijke specialiteiten te ontdekken.

In de namiddag is er nog tijd voor *dolce far niente* in afwachting van onze terugvlucht naar Brussel.

PRAKTISCHE INFO

Een abonnement voor de volledige reeks van 27 lezingen kost € 75,00. Wie geen abonnement neemt, kan afzonderlijke lezingen bijwonen tegen een entreegeld van € 8,00 per keer – bij voorkeur te betalen met Bancontact aan de ingang van het auditorium. Let op: dit kan echter alleen als er nog plaatsen beschikbaar zijn.

Zowel voor occasionele deelnemers als voor abonnees is er een koffiepauze in het cafetaria. Tijdens deze pauze worden de vragen verzameld voor de aansluitende vragenronde tijdens het tweede gedeelte van de lezing.

INSCHRIJVINGEN

Wie vorig jaar lid was, krijgt automatisch een formulier toegestuurd, met de uitnodiging om opnieuw in te schrijven. De leden-cursisten van 2018- 2019 hebben tot 13 juni 2019 voorrang om hun abonnement te hernieuwen en het inschrijfgeld van € 75,00 te betalen. Voor einde juni 2019 worden hen de cursistenkaarten 2019-2020 toegestuurd.

Wie al op de wachtlijst stond, krijgt mogelijk (afhankelijk van de beschikbare plaatsen) na 13 juni 2019 een uitnodiging om een abonnement te nemen. Wie nog niet op de wachtlijst staat en zich met een mail aanmeldt - claire.prenten@uhasselt.be - wordt aan de lijst toegevoegd.

LET WEL: alleen student-cursisten en hun partner kunnen zich inschrijven voor de culturele daguitstap en de meerdaagse culturele reis.

VOOR MEER INFORMATIE OVER DE LEZINGEN

Universiteit Hasselt | Campus Diepenbeek
Claire Prenten

Agoralaan | gebouw D | 3590 Diepenbeek
tel 011 26 80 46

claire.prenten@uhasselt.be of seniorenuniversiteit@uhasselt.be
www.uhasselt.be/seniorenuniversiteit

HOE BEREIKT U DE CAMPUS?

Zoals blijkt uit het kaartje, is de Universiteit Hasselt (campus Diepenbeek) met de wagen vlot bereikbaar. Ook met het openbaar vervoer vormt dit geen probleem. Vanaf de stations van Hasselt (bussen 36, 45 en 20a) en Genk (bussen 36 en 45) is er een regelmatige verbinding van De Lijn naar de universiteit. De uurregelingen vindt u onder www.delijn.be. De lezingen vinden plaats op maandagnamiddag vanaf 14.00 uur in de auditoria H5 en H6 van gebouw D, Campus Diepenbeek van de Universiteit Hasselt.

UITGAVE
Universiteit Hasselt

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER
Willy Goetstouwers
Hertogsingel 59D
6211 NE Maastricht

REDACTIE
Willy Goetstouwers

EINDREDACTIE
Jos Wilmots

LAY OUT
Dave Bosmans - Universiteit Hasselt

DRUK
CHAPO Hasselt
www.uhasselt.be/seniorenuniversiteit

SENIORENUNIVERSITEIT HASSELT

Universiteit Hasselt
Martelarenlaan 42
3500 Hasselt
Tel. 011 26 80 46
www.uhasselt.be/seniorenuniversiteit